

Look on the bright side

ETUWE BRIGHT JUNIOR/
STAR BOY COLLECTIVE

To be or not to be a star

Pieter T'Jonck
Gezien op 27 september 2019
Monty, Antwerpen
Love at first sight Festival

‘Look on the bright side’ is het verhaal van Etuwe Bright Junior, een Nigeriaan die het niet haalt als aspirant-topvoetballer in België, maar dan een tweede adem vindt als acteur in een serie over topvoetballers. Een verhaal over falen en succes, over *stardom* en overleven. En nog veel meer. Een stuk dat iedereen zou moeten zien.

01 OKTOBER 2019

Eerst even met de billen bloot. Van de VTM-serie ‘Spitsbroers’ wist ik niet meer dan dat ze ooit bestaan had. Waarover het ging of wie erin meespeelde, geen idee. Dat gat in mijn cultuur heb ik ’s avonds even snel gedicht. Dat helpt immers om ‘Look on the bright side’ te volgen.

Bright Junior steekt immers van wal met de trotse mededeling dat zijn facebookpagina meer dan tweeduizend volgers telt. Grijnzend voegt de grote, atletisch gebouwde Afrikaan eraan toe dat de meeste theatercollectieven moeten krabben om zelfs maar aan 200 volgers te komen… Hij daarentegen hoefde er niets voor te doen. Een of andere *kid* maakte de pagina ongevraagd voor hem aan. Hij werd immers een ‘star’ door zijn gastoptreden, als voetballer, in die serie.

Zo ziet hij er ook uit, met zijn met goudfolie bestikte jasje dat bij elke beweging knispert. Het is een uitzinnig idee van Anne-Cathérine Kunz, het cliché van Afro bling-bling ten top. Even later vraagt hij aan een toehoorder of dat geknisper niet stoort, en doet het jasje ongevraagd uit. Bright Junior is immers maar part-time ‘star’. De rest van de tijd is hij een heel gewone jongen, die onderaan de maatschappelijke ladder bungelt: als hij geen filmacteur of voetballer is, is hij handlanger in een conservenfabriek.

Dat zijn leven niet één en al rozengeur en maneschijn is steekt hij niet onder stoelen of banken in het komende uur. Als jongeling was hij in Lagos een voetbalbelofte. Het nationale elftal wenkte zelfs. Tot hij de kans kreeg om in

België een carrière als voetballer te wagen. Zijn beslissing was snel genomen. ‘Iedereen die naar Europa gaat is een held in Nigeria’. Maar zijn derde testperiode liep op een sisser uit. Het werd niet KRC Genk, maar KRC Temse, een lokaal ploegje. En als het daar fout liep, wees iedereen hem steevast als de schuldige aan.

Toch dacht hij niet aan terugkeren, ondanks het feit dat hij door zijn belabberde schoolcarrière een functionele analfabeet is. Maar zie: het geluk lachte hem toe. Door een toeval kreeg hij een gastrol in ‘Spitsbroers’. Waardoor hij plots een nationale beroemdheid werd. Waarom net hij gekozen werd onder de tienduizenden Afrikanen in België ligt volgens Bright Junior trouwens voor de hand. Hij heeft geen last van stress op de filmset. Het is een spel waar hij goed in is, net als in voetbal. En voor de thuiswacht in Lagos is hij hoe dan ook een superheld.

Net dat is volgens hem het verschil met Belgische Afrikanen: zij hebben geen zo’n thuiswacht die altijd klaar staat met applaus. Ze kunnen dus niet ontsnappen aan het lastige, doorgaans terechte, gevoel dat ze tweederangsburgers zijn. Daardoor lijden ze onder voortdurende stress. Ook op een filmset. Niet zo deze Etuwe. Quasi terloops kaart hij zo beetje bij beetje de centrale kwestie van het stuk aan: of je een ‘star’ bent, en wat dat betekent, hangt niet alleen van de context af -al kan die een heel verschil maken- maar ook van je achtergrond en je houding tegenover de wisselvalligheden van het leven. ‘Look on the bright side’ is niet toevallig de titel van dit stuk.

Theater, dat is pas een uitdaging, vindt Etuwe Bright Junior

Theater, dat is pas een uitdaging vindt hij. Geen kans om een vergissing recht te zetten. Je ziet echter dat Etuwe zelfs op het theaterpodium blaakt van zelfvertrouwen. Dat ligt niet voor de hand, want al van bij zijn eerste zinnen merk je dat Bright Junior het Nederlands slecht beheerst. Pidgin English is zijn moedertaal. Maar omdat hij het wil maken als acteur gooit hij zichzelf hier voor de leeuwen. Hij radbraakt het Nederlands echter zo erg dat je soms moet spieken bij de Engelse boventiteling op de muur achter hem.

Om die reden zit regisseur Ahilan Ratnamohan dan ook naast hem op het podium, aan een tafeltje met een pc. De acteur en de regisseur onderbreken heel vaak de voorstelling om het er met elkaar over te hebben hoe je een woord nu precies uitspreekt. Het zijn hilarische momenten, zeker als Bright Junior het publiek langs zijn neus weg verklapt dat die Ahilan ook geen Vlaming is, maar een Srilankaan en Australiër. Alsof we zoiets al niet vermoedden… Daardoor besef je ook hoe doortrapt het soms nogal stuntelig spreken en acteren van Bright Junior is. Zijn stuntelige bravoure is een gezocht effect, hoe dicht het ook tegen de realiteit aan zit.

Eens dat duidelijk is schakelt de voorstelling een versnelling hoger, niet in het minst door de opkomst van muzikant Jeremie Hakeshimana. Een begenadigd gitarist, die ook traditionele Afrikaanse snaarinstrumenten virtuoos bespeelt en zingt als de beste. Hij kreeg lang geleden asiel in België en werkt sindsdien als theatertechnicus, maar in een kleine monoloog laat hij weten dat ook hij in zijn thuisland een ‘star’ was. Je neemt het voetstoots aan.

Vanaf dat moment overstijgt de voorstelling het niveau van de sympathieke getuigenis aanzienlijk. Als Hakeshimana een tweede keer het woord neemt,

zingt hij de lof van zijn moeder, die op Sri Lanka creatieve wonderen verrichte met twee keer niets. Was ze elders geboren, denkt de muzikant, dan was ze ongetwijfeld uitgegroeid tot een artiest van betekenis, een *star*. Maar het mocht niet zijn. Het verhaal klinkt, uit de mond van een Burundees, volkomen ongerijmd, tot je beseft dat hij de geschiedenis van regisseur Ratnamohan vertelt. De regisseur is de buikspreker van de muzikant.

Ongeveer op hetzelfde moment biecht Bright Junior op dat hij zijn praatje niet zelf schreef, maar dat Ratnamohan zijn *ghost writer* was. Met zijn gebrekkige kennis van het Nederlands had hij dat nooit klaargespeeld. Ratnamohan verleent hem dus een stem, maar geeft zijn eigen stem door aan Hakeshimana. Iedereen spreekt hier dus op één of andere manier voor iedereen rond het thema *stardom* en succes. Met als baseline: of je een 'star' bent of niet, hangt vooral af van de manier waarop je kijkt naar de feiten. En in fine: je bent hoe dan ook een star als er mensen achter je staan die je steunen.

'Look on the bright side' is zo, quasi terloops, een door en door sociaal-politiek stuk. Het brengt de grillige relativiteit van sociale status in een 'vloeibare' samenleving ter sprake. Het toont hoe verhalen van succes en tegenslag geen individuele zaak zijn, maar uitwisselbaar en generiek. Je ziet ook hoe sterk de druk van een stereotiep beeld van succes kan inwerken op een individu, maar daarnaast hoe relatief en contextueel bepaald dat beeld is.

Was het niet dat de voorstelling af en toe echt de mist in ging, als Bright Junior zijn tekst even kwijt was -al redde hij zich daar ook weer uit als de beste-, ik zou ze met plezier uitlichten. Dit is een voorstelling die mensen moeten zien!